

Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

jero@famstyr.dk

Dato: 8. maj 2007
Kontor: Forvaltningsjuridisk kt.
J.nr.: 2007-050/17-176
Sagsbeh.: sdy

**Vedrørende forslag til folketingsbeslutning om en styrkelse af børns retsstilling
(B 149)**

Familiestyrelsen har ved brev af 26. april 2007 anmodet om Indenrigs- og Sundhedsministeriets kommentarer til punkt 1 og 2 i forslag til folketingsbeslutning om en styrkelse af børns retsstilling (B 149) for så vidt angår sundhedsområdet.

1. Punkt 1 i beslutningsforslaget omhandler, at det i lovgivning såvel som i praksis skal være hovedreglen, at børn høres i alle sager, der vedrører dem, kun begrænset af et modenhedskriterium. Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse følgende i forhold til sundhedsområdet:

Det fremgår af sundhedslovens § 15, stk. 1, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens samtykke, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller af sundhedslovens §§ 17-19.

Efter sundhedslovens § 17, stk. 1, kan en patient, der er fyldt 15 år, selv give informeret samtykke til behandling. Forældremyndighedens indehaver skal tillige have information, jf. sundhedslovens § 16, og inddrages i den mindreåriges stillingtagen. Såfremt sundhedspersonen efter en individuel vurdering skønner, at patienten, der er fyldt 15 år, ikke selv er i stand til at forstå konsekvenserne af sin stillingtagen, kan forældremyndighedens indehaver give informeret samtykke, jf. sundhedslovens § 17, stk. 2.

Af bemærkningerne til lov om patienters retsstilling § 8, som er videreført i sundhedslovens § 17, fremgår, at der ved udformningen af bestemmelsen er lagt vægt på at finde en passende balance mellem den unges selvbestemmelsesret og forældrenes omsorgspligt. Udøvelse af et skøn vil således kun undtagelsesvis komme på tale, nemlig i de tilfælde, hvor den unge, der er fyldt 15 år, klart frembyder tegn på umodenhed ved ikke at være i stand til at forstå konsekvenserne af sin stillingtagen. I disse tilfælde er det forældremyndighedsindehaveren, der giver informeret samtykke. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at i de formentlig få tilfælde, hvor der er uenighed mellem den unge og forældrene, er kompetencen til at bestemme lagt endeligt hos den 15-17 årige unge. Det betyder, at den unge får et personligt ansvar for den behandling, den

unge samtykker i, ligesom den unge vil kunne afvise et eventuelt urimeligt pres fra forældremyndighedsindehaveren i behandlingssituationen.

For børn og unge under 15 år gælder de almindelige regler i lov om forældremyndighed og samvær, jf. sundhedslovens § 14. Herefter er det forældremyndighedens indehaver, der giver informeret samtykke på barnets vegne. Børn og unge, der er tilstrækkeligt modne til at tage stilling til behandlingen m.v., skal ligeledes indvilge i behandlingen, jf. sundhedslovens § 20.

Efter sundhedslovens § 20 skal en patient, der ikke selv kan give informeret samtykke, informeres og inddrages i drøftelserne af behandlingen, i det omfang patienten forstår behandlingssituationen, medmindre dette kan skade patienten. Patientens tilkendegivelser skal, i det omfang de er aktuelle og relevante tillægges betydning. Det betyder, at børn og unge under 15 år og umodne børn og unge på 15-17 år skal inddrages mest muligt i beslutningsprocessen vedrørende deres forhold, alt afpasset efter deres modenhed og situationen i øvrigt. Det fremgår af bemærkningerne til lov om patienters retsstilling § 11, der er videreført i sundhedslovens § 20, at bestemmelsen er udtryk for et grundsynspunkt, der hviler på respekten for individets værdighed, ukrænkelighed og selvbestemmelsesret. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at børn og unge under 15 år ofte, alt afhængigt af deres udvikling og modenhed, er i stand til fuldt ud at forstå sygdomssituationen, behandlingsmulighederne m.v., eller i hvert fald væsentlige elementer heraf. I så fald skal disses indforståelse indgå som en væsentlig faktor i forældremyndighedsindehaverens stillingtagen.

Kun i tilfælde af uenighed mellem forældre og barn har aldersgrænsen betydning, idet forældremyndighedsindehaveren har den endelige kompetence, når barnet er under 15 år.

Det følger endvidere af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed § 17, at en autoriseret sundhedsperson under udøvelsen af sin virksomhed er forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed, herunder ved benyttelse af medhjælp, økonomisk ordination af lægemidler mv.

Kravet om omhu og samvittighedsfuldhed gælder i alle faser af lægegeringen, det vil sige undersøgelse, diagnosticering, behandling mv. Det betyder, at den autoriserede sundhedsperson også i forbindelse med behandling af børn og unge skal udvise omhu og samvittighedsfuldhed både i forhold til det informerede samtykke, inddragelsen i drøftelserne i behandlingen samt under udøvelse af behandlingen.

Det bemærkes, at inden for specifikke områder af sundhedsretten gælder særlige regler for mindreåriges selv- og medbestemmelsesret. Sådanne lovregulerede undtagelser fra de generelle regler i sundhedsloven skal respekteres, jf. sundhedslovens § 13, stk. 1. Det drejer sig om reglerne for abort, sterilisation, prævention og organtransplantation.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan særligt vedrørende abort til børn og unge under 18 år oplyse, at det følger af reglerne i sundhedslovens § 99, at en kvinde under 18 år, som ikke har indgået ægteskab, skal have samtykke fra forældremyndighedens indehaver for at kunne få foretaget en abort. Det gælder, uanset om 12. svangerskabsuge er udløbet eller ej.

Abortsamrådet kan dog, når omstændighederne taler derfor, tillade, at der ikke indhentes samtykke fra forældremyndighedens indehaver. Abortsamrådets afgørelse herom kan af kvinden indbringes for Abortankenævnet, jf. sundhedslovens § 99, stk. 2. Abortsamrådet kan desuden, når omstændighederne taler derfor, tillade abort, selv om forældremyndighedens indehaver har nægtet at give samtykke. Abortsamrådets afgørelse herom kan indbringes for Abortankenævnet af kvinden eller forældremyndighedens indehaver, jf. sundhedslovens § 99, stk. 3.

Aldersgrænsen i forbindelse med forældresamtykke til abort har været drøftet flere gange bl.a. i foråret 2003 i forbindelse med behandlingen af L 159.

Abort er et både psykisk og fysisk belastende indgreb. Det er derfor fortsat Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at den nuværende aldersgrænse for indhentelse af samtykke fra forældremyndighedens indehaver – der svarer til den almindelige myndighedsalder – skal fastholdes.

Reglerne herom sikrer, at en ung kvinde under 18 år ikke står alene med ansvaret for at træffe en så vanskelig beslutning. I langt de fleste tilfælde vil forældrene heldigvis leve op til deres ansvar og kunne støtte og vejlede den unge kvinde. Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at de nuværende regler er en hjælp for den unge kvinde, der sikrer, at hun ikke står alene, når beslutningen træffes, og heller ikke står alene - i den ofte vanskelige periode - efter indgrebet.

Men de gældende regler giver også mulighed for, at der – i de tilfælde, hvor der er store uoverensstemmelser mellem den unge kvinde og forældrene – ikke skal indhentes samtykke eller at abort kan gennemføres, selv om samtykke er nægtet. Reglerne herom kan bl.a. anvendes, hvis den unge kvinde risikerer at lide fysisk eller psykisk overlast, hvis forældrene får kendskab til graviditeten. Reglerne herom fungerer efter hensigten. Af den seneste årsrapport fra Abortankenævnet (fra maj 2006) fremgår det således, at samrådene i 2005 modtog i alt 65 ansøgninger om tilladelse til abort, uden at der indhentes samtykke fra forældremyndighedens indehaver, eller om tilladelse på trods af, at forældremyndighedens indehaver modsatte sig indgrebet. Der blev givet 59 tilladelser og 6 afslag.

2. Punkt 2 i beslutningsforslaget, omhandler, at børn og unge skal have en let adgang til at klage over afgørelser m.v., der vedrører dem. Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse følgende i forhold til sundhedsområdet:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan oplyse, at der på sundhedsområdet kan klages til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn (PKN) over sundhedspersoners faglige virksomhed. Ved faglig virksomhed forstås det arbejde, som udføres af forskelligt sundhedspersonale, herunder undersøgelse, behandling, pleje, information og samtykke og klager over afgørelser om aktindsigt i helbredsoplysninger. Sundhedsvæsenets Patientklagenævn tager stilling til, om der er grundlag for at kritisere den faglige behandling, som er udøvet af de sundhedspersoner, der klages over. Den klageberettigede, høres under sagsbehandlingen efter almindelige forvaltningsretlige principper.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan efter drøftelse af sagen med Sundhedsvæsenets Patientklagenævn oplyse, at det er patienten, d.v.s. den person, der er blevet behandlet m.v., som er berettiget til at klage. Sundhedsvæsenets Patientklagenævn an-

erkender klager fra patienter, der er fyldt 15 år. Nævnet følger her princippet i sundhedslovens § 17, stk. 1, hvorefter et barn, der er fyldt 15 år, selv kan give samtykke til behandling. Baggrunden for, at nævnet følger sundhedslovens princip er, at man ellers kunne forestille sig den situation, at forældrene til et barn over 14 år kunne få behandlet en klage over en behandling, som barnet selv har valgt og måske været fuldt tilfreds med.

Forældremyndighedens indehaver er derfor – når barnet er fyldt 15 år - som udgangspunkt kun klageberettiget med en fuldmagt fra barnet. Hvis barnet ikke selv har været i stand til at give samtykke til behandlingen, er forældremyndighedens indehaver dog klageberettiget uden en fuldmagt fra barnet, jf. princippet i sundhedslovens § 17, stk. 2, der giver forældremyndighedens indehaver ret til at give samtykke i situationer, hvor en patient, der er fyldt 15 år, ikke skønnes at være i stand til selv at forstå konsekvenserne af sin stillingtagen.

Er patienten under 15 år kan forældremyndighedsindehaveren klage på barnets vegne. Den klageberettigede er den forælder, som ved klagens indgivelse til PKN har forældremyndigheden.

Det bemærkes, at det fremsatte beslutningsforslag ikke giver ministeriet anledning til at overveje ændringer i de nævnte regler.

Med venlig hilsen

Stine Dyhr

VE
3/5-07/7197

UNDERSVISINGS
MINISTERIET

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

MODTAGET
07 MAJ 2007
Familiestyrelsen

Afdelingen for grundskole og
folkeoplysning

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf. 3392 5600
Fax 3392 5666
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Vedr. forslag til folketingsbeslutning om en styrkelse af børns rets-
stilling (B 149)

3. maj 2007
Sags nr.:
014.683.021

Ved brev af 26. april 2007 (j.nr. 07-5014-00083) har Familiestyrelsen
anmodet Undervisningsministeriet om kommentarer til forslag til folke-
tingsbeslutning om en styrkelse af børns retsstilling (B 149).

Undervisningsministeriet skal i den anledning udtale følgende:

Indledningsvis kan nævnes, at elevinddragelse er et grundlæggende prin-
cip i folkeskolen, idet folkeskolelovens § 1, stk. 3, foreskriver, at eleverne
skal forberedes til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter, samt at
skolens virke skal være præget af blandt andet demokrati. Det er i denne
forbindelse også relevant at nævne, at folkeskolens skal løse sin opgave i
samarbejde med både elever og forældre.

Herudover findes en række konkrete bestemmelser i folkeskoleloven,
som foreskriver inddragelse af elever. Det gælder:

- § 6, stk. 2, hvorefter fritagelse fra kristendomskundskab af elever,
der er fyldt 15 år, kun kan ske med elevens samtykke.
- § 8, stk. 2, hvorefter eleven kan vælge at få en karakter for den ob-
ligatoriske selvvalgte opgave ud over en skriftlig udtalelse. Det
samme er tilfældet for projektopgaven i 9. klasse, jf. § 13, stk. 8.
- § 8, stk. 7, hvorefter eleven efter samråd med forældrene og skolen
vælger tilbudsfag og valgfag, jf. § 12, stk. 3.
- § 12, stk. 2, hvorefter henvisning til specialundervisning, som ikke
er af forcløbig karakter, sker efter samråd med eleven og forældre-
ne. Eleven skal således inddrages i beslutningen i et omfang som er
passende i forhold til elevens alder og modenhed.
- § 12, stk. 3, hvorefter eleven efter samråd med forældrene og sko-
len træffer beslutning om fortsat skolegang i 10. klasse.

7/5

Familiestyrelsen j.nr. 07-5014-00083

- § 13, stk. 9, hvorefter eleven træffer forskellige afgørelser om, hvilke karakterer og udtalelser der skal påføres afgangsbrevet.
- § 14, stk. 3, hvorefter afgørelse om indstilling til frivillige prøver træffes af eleven efter samråd med forældrene og skolen.
- § 14 a, stk. 3, hvorefter afgørelse om indstilling til 10.-klassens prøver træffes af eleven efter samråd med forældrene og skolen.
- § 18, stk. 4, foreskriver at lærer og elev på hvert klassetrin og i hvert fag samarbejder løbende om fastlæggelse af de mål, som søges opfyldt.
- § 18, stk. 5, hvorefter klasselæreren skal samarbejde med eleverne om løsning af særlige opgaver i forhold til klassen, f.eks. vedrørende klassens trivsel og andre sociale forhold samt praktisk planlægning af aktiviteter.

Hvad angår elevernes inddragelse i tilrettelæggelsen af undervisningen m.v. er beskrivelsen i beslutningsforslaget af elevs rettigheder på dette område som "ikkeeksisterende" ikke dækkende. Som det fremgår påhviler der lærerne en omfattende forpligtelse til at inddrage eleverne, både individuelt og kollektivt, i tilrettelæggelsen af undervisningen.

Eleverne er endvidere repræsenteret i skolebestyrelsen, som fastsætter principper vedrørende en lang række væsentlige forhold, herunder undervisningens organisering samt fastsætter ordensregler og godkender undervisningsmidler og skolens budget.

Eleverne har ligeledes ret til ved skoler, som har 5. eller højere klassetrin, at danne elevråd, som skolelederen er forpligtet til at inddrage i spørgsmål vedrørende elevernes sikkerhed og sundhed.

Med § 51, stk. 1, vedrørende adgangen til at klage over afgørelser truffet af de enkelte skoler, er der ikke tilsigtet nogen fravigelse af de almindelige forvaltningsretlige principper om partshabilitet. Elever er således klageberettigede i et omfang, som svarer til deres alder og modenhed.

Særligt på specialundervisningsområdet er klageadgangen dog på grund af beslutningernes karakter og betydning entydigt henlagt til forældrene, jf. § 51, stk. 3-5 samt stk. 8.

Samlet set er der med folkeskolelovgivningen gjort betydelige bestræbelser på at give eleverne medindflydelse, både på mere generel planlægning og på konkrete beslutninger. Inddragelse af eleverne sker generelt i et omfang, som svarer til elevens modenhed og alder. På visse områder er der i loven fastsat særlige bestemmelser om elevinddragelse og medbestemmelse. Dette er sket på baggrund af overvejelser fra personer med pædagogisk indsigt om, hvilken elevgruppe der typisk vil være tale om, og hvad beslutningens karakter og indhold er.

Undervisningsministeriet er herefter af den opfattelse, at en sådan regulering, som tager udgangspunkt i pædagogisk funderede overvejelser om, hvordan elever på folkeskoleområdet bedst kan inddrages i forskellige

typer beslutninger samt undervisningens tilrettelæggelse, er mere hensigtsmæssig end en generel regulering af spørgsmålet om inddragelse af børn i sager, som vedrører dem.

Det er endvidere Undervisningsministeriets opfattelse, at reglerne på folkeskoleområdet i vidt omfang sikrer eleverne medbestemmelse og indflydelse og repræsenterer en fornuftig balance mellem elevers rettigheder og forældrenes mulighed for at løfte deres forældreansvar.

Med venlig hilsen

Ole Hvilsom Larsen
Kontorchef
Direkte tlf. 3392 5369
Ole.Hvilsom.Larsen@uvm.dk

Departementet, Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf: 3392 9300; Fax: 3393 2518, E-mail sm@smi.dk
DHO/ J.nr.

Familiestyrelsen

27. april 2007

Vedr. Jeres henvendelse af 26. april 2007 om forslag til folketingsbeslutning om en styrkelse af børns retsstilling (B 149), Jeres j.nr. 07-5014-00083

Socialministeriet har d. 26. april modtaget Deres anmodning om bidrag til beslutningsforslag B 149. Særligt beder De Socialministeriet om, at kommentere på beslutningsforslagets punkt 1 og 2.

Vedrørende punkt 1

Punkt 1 i B 149 opfordrer regeringen til at, at tage initiativ til, at det skal være hovedreglen, at børn skal høres i alle sager, der vedrører dem, kun begrænset af et modenhedskriterium.

Socialministeriet kan oplyse, at indenfor ministeriets område, i sager om særlige støtte til børn og unge, skal barnet eller den unge høres, uanset alder, jf. herved lov om social service § 46 stk. 3 og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område § 9a stk. 4. I denne type sager inddrages barnets eller den unges synspunkter således altid, og tillægges vægt efter barnet eller den unges alder og modenhed.

I den forbindelse skal det også nævnes, at L 135, der er fremsat af socialministeren, foreslår, at børn og unge, i sager om særlig støtte til børn og unge, jf. lov om social service kapitel 11, skal have ret til at vælge en bisidder på ethvert tidspunkt af sagens behandling.

Vedrørende punkt 2

Punkt 2 i B 149 opfordrer regeringen til, at tage initiativ til, at børn og unge skal have en let adgang til at klage over afgørelser, der vedrører dem.

I den forbindelse kan Socialministeriet oplyse, at en undersøgelse af en ung på 15 eller derover, med henblik på at afklare om denne ung trænger til særlig støtte, som hovedregel kræver den unges samtykke, jf. lov om social service §

50 stk. 1. Desuden kræver anbringelse af en ung på 15 eller derover, uden for hjemmet på et anbringelsessted, som hovedregel, den unges samtykke, jf. lov om social service § 52 stk. 1, jf. stk. 3 nr. 8. Endelig kræver valget af anbringelsessted, som hovedregel den unges samtykke, jf. lov om social service § 69 stk. 3.

Desuden kan det oplyses, at Socialministeriet taget initiativ til, at der udarbejdes en pjece, der oplyser anbragte børn og unge om deres rettigheder.

Med venlig hilsen

Dan Holmgreen

Familiestyrelsen
Att.: Jens Ross Jensen

familiestyrelsen@famstyr.dk og jero@famstyr.dk

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr. 326558

Dato: 30. april 2007

Som svar på styrelsens brev af 26. april 2007 (j. nr. 07-5014-00083) med anmodning om Kirkeministeriets svarbidrag vedrørende B 149, kan ministeriet oplyse følgende:

Indmeldelse og udmeldelse af folkekirken

Personer, der er fyldt 15 år, skal give samtykke til at blive døbt og dermed medlem af folkekirken. Sådanne personer skal endvidere give samtykke til at blive medlem af folkekirken, hvis de: Er døbt i et andet evangelisk-luthersk trossamfund her i landet, er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet eller er døbt med den kristne dåb i andre tilfælde.

Personer, der er fyldt 15 år, skal give samtykke til udmeldelse af folkekirken og samtykke i tilfælde af, at forældremyndighedsindehaver beslutter, at barnet skal slutte sig til et andet trossamfund eller på anden måde, f. eks. ved at lade sig gendøbe, stille sig udenfor folkekirken og dermed bringe medlemskab af folkekirken til ophør.

Forholdet er reguleret ved lov nr. 352 af 6. juni 1991 om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning, hvis §§ 1-3 har følgende ordlyd:

”§ 1. Personer, der døbes i folkekirken, bliver ved dåben medlem af folkekirken.

Stk. 2. Personer, der er døbt i et andet evangelisk-luthersk trossamfund her i landet, bliver medlem af folkekirken ved at slutte sig til en menighed i folkekirken.

Stk. 3. Personer, der er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet, bliver medlem af folkekirken ved at tage ophold her i landet, medmindre de anmelder at ville stå uden for folkekirken.

Stk. 4. Andre personer, der er døbt med den kristne dåb, bliver medlem af folkekirken ved at optages i folkekirken eller for mindreåriges vedkommende ved at opdrages i folkekirkens tro.

§ 2. Et medlem af folkekirken kan bringe sit medlemskab til ophør ved skriftlig anmeldelse.

Stk. 2. Medlemskabet ophører, såfremt et medlem slutter sig til et andet trossamfund eller på anden måde, f.eks. ved at lade sig gendøbe, stiller sig uden for folkekirken.

§ 3. For ugifte personer under 18 år træffes bestemmelser efter § 1, stk. 2-4, og § 2 af forældremyndighedens indehaver, dog at en person, der er fyldt 15 år, tillige skal give sit samtykke.”

Sognebåndsløsning

Personer, der er fyldt 15 år, skal give samtykke til, at der løses sognebånd til en præst for en anden menighed end den, hvortil medlemmet hører, og til op-hør af sognebåndsløsning.

Også dette forhold er reguleret ved lov nr. 352 af 6. juni 1991 om medlem-skab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning, hvis §§ 10-12 har følgende ordlyd:

”§ 10. Et medlem af folkekirken kan ved sognebåndsløsning slutte sig til sognepræsten for en anden menighed end den, hvortil medlemmet hører. En præst er ikke forpligtet til at modtage en ansøger som sognebåndslø-ser, såfremt hensynet til denne findes at burde vige for afgørende hensyn til præsten eller dennes menighed.

Stk. 2. En præsts afslag efter stk. 1 kan af medlemmet påklages til bi-skoppen. Biskoppens afgørelse kan ikke indbringes for Kirkeministeriet.

§ 11. Sognebåndsløsning ophører ved sognebåndsløserens anmeldelse herom.

Stk. 2. En præst, til hvem sognebånd er løst, kan opsig sognebåndsløs-ningen, såfremt der foreligger omstændigheder, som gør det urimeligt at fastholde præstens forpligtelser over for den pågældende. Opsigelse skal ske skriftligt med 6 måneders varsel. Opsigelsen kan af sognebåndsløse-ren påklages til biskoppen. Klage til biskoppen senest 4 uger efter mod-tagelsen af opsigelsen har opsættende virkning. Biskoppens afgørelse kan ikke indbringes for Kirkeministeriet.

Stk. 3. Sognebåndsløsningen ophører, når den præst, til hvem sognebånd er løst, forflyttes, dør eller afskediges. Sognebåndsløseren kan dog udsæt-te ophørstidspunktet, indtil en ny præst er ansat.

§ 12. For ugifte personer under 18 år træffes bestemmelser efter §§ 10-11 af forældremyndighedens indehaver, dog at en person, der er fyldt 15 år, tillige skal give sit samtykke.”

Både vedrørende indmeldelse og udmeldelse af folkekirken og vedrørende sognebåndsløsning henvises i øvrigt til Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 57 af 24. januar 1992 om stiftelse og ophør af medlemskab af folkekirken, særligt §§ 1-6 og 8-9.

Begravelse

Ønsker, som afdøde har fremsat efter sit fyldte 15. år, skal efterkommes ved begravelsesmyndighedens afgørelse af, om liget skal begraves eller brændes. Det samme gælder ved afgørelsen af, om begravelseshandlingen skal være kirkelig eller borgerlig (uden en præsts medvirken). Her er altså tale om en egentlig selvbestemmelsesret for personer, som er undergivet forældremyn-dighed.

Forholdet er reguleret ved lov nr. 346 af 26. juni 1975 om begravelse og lig-brænding, hvis § 8 har følgende ordlyd:

”§ 8. Ved afgørelse af, om liget skal begravnes eller brændes, skal ønsker, som afdøde har fremsat efter sit fyldte 15. år, efterkommes. Var afdøde ved sin død medlem af en ligbrændingsforening eller lignende sammenslutning, anses dette som udtryk for et ønske om ligbrænding, medmindre det modsatte godtgøres.

Stk. 2. Ved afgørelse af, om begravelseshandlingen skal være kirkelig eller borgerlig, skal ønsker, som afdøde har fremsat efter sit fyldte 15. år, efterkommes. Var afdøde ved sin død medlem af folkekirken eller et trosamfund uden for folkekirken, anses dette som udtryk for et ønske om kirkelig begravelse, medmindre det modsatte godtgøres.

Stk. 3. Foreligger der ingen tilkendegivelser fra afdøde med hensyn til de i stk. 1 og 2 nævnte spørgsmål, skal ønsker herom fra den, der fremsætter anmodningen om foretagelse af begravelse eller ligbrænding, efterkommes, medmindre en person, der stod afdøde nærmere, fremsætter et herfra afvigende ønske.”

Med venlig hilsen

Rasmus Rex
Specialkonsulent

Den 20. juli 2007

J.nr.: 07-0800-00173

Sagsbehandler: Lars Thøgersen

NOTAT

om

børns retsstilling på adoptions- og daginstitutionsområdet (Beslutningsforslag B 149 om en styrkelse af børns retsstilling, spørgsmål 2-3)

Familiestyrelsen kan oplyse følgende om børns retsstilling på adoptions- og dagtilbudsområdet i relation til høring af barnet og barnets klageadgang:

Adoptionsområdet

Efter adoptionslovens § 6, stk. 1, bør en adoptionsbevilling ikke meddeles uden barnets samtykke, medmindre indhentelse af samtykket skønnes at være til skade for barnet. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysninger om dets holdning til den påtænkte adoption i det omfang, barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen om adoption af børn under 12 år skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte adoption.

Det bemærkes, at undtagelsesbestemmelsen i § 6, stk. 1, administreres yderst restriktivt, således at der skal foreligge helt særlige omstændigheder, der taler for, at indhentelse af samtykket vil være til skade for barnet, hvis sagen skal afgøres uden indhentelse af samtykke fra barnet.

Det bemærkes endvidere, at selvom et barn, der er fyldt 12 år, er indforstået med adoptionen, kan statsforvaltningen afslå at meddele adoption. Dette skyldes bl.a., at efter § 2 i adoptionsloven må adoption kun bevilges, når den efter foretagen undersøgelse kan antages at være til gavn for den, som ønskes adopteret, og denne enten ønskes opfostret hos adoptanten eller har været opfostret hos denne, eller der foreligger anden særlig grund til adoptionen. Endvidere kan bevilling til adoption efter lovens § 4 kun meddeles den, som er fyldt 25 år. Når særlige grunde taler derfor, kan bevilling dog meddeles den, som er fyldt 18 år.

Endelig bemærkes, at der efter praksis kun helt undtagelsesvist tillades adoption af børn under 12 år, hvis barnet ikke er indforstået med adoptionen.

Høringsreglen i § 6 sikrer således, at børn høres i adoptionssager i det omfang, det kræves af FN's konvention om barnets rettigheder.

Adoptionslovens § 6 giver ikke barnet mulighed for at påklage afgørelser om adoption. I praksis har dette imidlertid ikke betydning for situationer, hvor der meddeles bevilling til adoption, da børn, der er fyldt 12 år, normalt altid skal give samtykke til adoption, mens adoption af børn under 12 år som udgangspunkt kun gennemføres, hvis barnet er indforstået med adoptionen. Ved afslag på at meddele adoption er det overladt til den, der ønsker at adoptere barnet, at påklage afgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at adoptanten under alle omstændigheder skal inddrages i sagen, da adoption ikke kan ske uden dennes accept.

Dagtilbudsområdet

Den 24. maj vedtog Folketinget en ny lov om dagtilbud, der træder i kraft den 1. august 2007. Formålet med loven er at sætte barnets behov og udvikling i centrum. Loven skal bl.a. styrke børns og deres forældres indflydelse på børnenes hverdag i dagtilbuddet.

Endvidere skal dagtilbud give børn mulighed for at få indflydelse og medbestemmelse på deres dagligdag i dagtilbuddet, afhængig af deres alder og modenhed. Hensigten hermed er at medvirke til, at barnet udvikler selvstændighed, og at barnet lærer at tage medansvar og udvikler evner til at samarbejde og indgå i forpligtende fællesskaber. Dette indebærer, at der skal lyttes til børn, og at børn skal tages alvorligt.

Et vigtigt led i dagtilbudsloven er børnemiljøvurderinger. Disse vurderinger skal foretages ud fra et børneperspektiv. Børnemiljøet skal således ses børnenes øjne, og børnenes oplevelser af børnemiljøet skal inddrages i den samlede vurdering af børnemiljøet efter børnenes alder og modenhed.

Efter dagtilbudsloven skal hver enkelt kommune anvise en plads i et dagtilbud til alle børn fra 26 uger og indtil skolestart (pasningsgaranti). Det er overladt til den enkelte kommune at bestemme, hvordan pasningsgarantien skal opfyldes. Det følger således af det kommunale selvstyre, at det er op til den enkelte kommune at tilrettelægge dagtilbudsstrukturen, herunder etablering og organisering af kommunale dagtilbud.

